

סוריה

נשות כל המנהיגים התאחדו!

בדירה קטנה, ברחוב אבי רומאנה בדמשק, חיה אשה כבת שלושים, אלמנה ואם לילדה צעירה. היא חיה את חייה השקטים, אינה מתערבת בענייני שכניה ואיש אינו מקדיש לה תשומת לב.

זוהי נוראנה, אלמנת הקולונל חוסני אל-זועים, שמשלה על סוריה אתר ההפיכה שהביאה את בעלה לשלטון ואשר זכתה בתואר "מלכת הרפובליקה הסורית". מאז, השתנו התנאים בהם חיה.

נודע לי שיש אנשים החושבים את המעט שנשאר לי כהרבה מדי, היא כתבה לפני זמן קצר באגרת לאדוני אל-שישקלי, הקולונל שהיה חברו של בעלה ועתה ממלא את המקום שפונה ע"י רצח אל-זועים. ואכן, היה לאלמנה מה לחשוש. בית הדין העליון הסורי הוציא צו יעקול על ביתה הקודם, לפרעון חוב של 100.000 לירות סוריות אשר בעלה היה חייב לקופת המדינה.

הבית נמכר במכירה פומבית ואחריו גם כל הפציה הפרטיים. ההרטים, הבגדים, המכונית הפרטית, אפילו המטאטא וקומקום הטה. הרשו לה להוציא רק שתי שמלות וזוג נעלים רזרבות. הדירה שהיא חיה בה כיום נרכשה (כמתנה) ע"י נכד דרוזי, שהעריץ את בעלה.

מה היה חוב זה שהמדינה תבעה את פרעונו? בעלי אמנם קיבל סכום זה מאישינות סעודית גבוהה לשם ביצוע דבר מסוים. זאת יודע הקולונל שישישקלי וכל קצין גבוה שעבד עם בעלי. אולם יחד עם זאת יודעים הם שחלק ניכר מסכום זה הוצא למעשה בביצוע אותו דבר מסוים. גם את היחרה העביר בעלי לחשבון הצבא הסורי.

את כל צרותיה היא זוקפת לחשבוננו של סאמי אל-חינאוי, שרצה את בעלה וירש את מקומו. הוא חמיד גטר איבה עמוקה לחוסני אל-זועים. איבתו לא שככה גם לאחר שביצע את מעשהו ככל רצה להתנקס ב"י. הנקמה: אחרי החרמת כל רכושה, הקציב לה הענקת חודשית של 300 לירות סוריות (30 ל"ש). כאלמנת קצין ששירת 35 שנה בצבא הגיעה לה הענקת תודשית של 1250 לירות. אך למי יכלה לשנות?

עד אשר, תפאום, הודח אל-חינאוי על ידי אדיב אל-שישקלי. אולם, שלא כקודמו, הראה אדיב את עצמו אדם בעל רמה אנושית: הוא אישר לחינאוי העניקה חודשית של 1200 לירות. נוראנה אל-זועים חשבה שגם העוול אשר נעשה לה יחוקק, אולם לשוא. לא זו בלבד, אלא שעתה עומדים לעקל גם דירתה הצנועה.

הדבר המעיק ביותר על נוראנה אל-זועים הוא שאלמנתו של סאמי אל-חינאוי (שנרצח בבירות, אחר הדחתו על ידי אדיב אל-שישקלי) ממשיכה לקבל את ההענקת הגדולה שהוענקה לבעלה. "איה הצדק", מתרעמת נוראנה, "האם בעלה היה שווה יותר מאשר בעלי? או שמא נותנת המדינה שכר כזה עבור רצח (בעלה)?"

ובקריאה "למפוזן העם ומנהיגיו" סיפרה: "נשארים עוד עשרה ימים עד סוף החודש ואין בידי אלא 20 לירות (סוריות). כיצד אפשר להתקיים על סכום פעוט זה?"

אם מכתבה לשישקלי לא יועיל, היא ספרה לעתור נאים, תפנה לאשתו. שהרי גם היא עולה למצוא את עצמה במצב דומה בו לילה. ואם אנו, נשות המנהיגים הנותנים חייהם לאומה לא נתאחר, מי יעזור לנו בשעת צרתנו?"

ערך

אפשר לגעת בבחורה

"אתה רוצה לקנות בחורה? פשוט מאד. לך לשוק המרכזי בסולטאנות של מוללא. (אחת מתשע כדירות

החסות של ערן הבריטית). אינך הייב לקנות סחורה רק לפי תיאורי הסוחר. אין היא גם רעולת פנים; תוכל לגשת ולגעת בידך כדי לבחון את טיב הסחורה. ואם רצונך בבחור, זה יעלה עוד פחות, במחירי השוק החפשי."

אין זאת מודעה מסחרית. זאת כתבתו של עתונאי מצרי שחזר מסוור בערן וחצי-האי ערב. בשבועון AL-AHSA הוא מסכם את רשמי סוירו: "אבדתי את אמונתי במה שקוראים זכויות האדם, לאחר שראיתי את שוקי העבדים הקיימים במאה העשרים. עתה יש לי הרושם כי מגילת זכויות האדם אינה אלא פיסה נייר וערכה כערך שאר החלטות האו"ם. סעיף 4 של אותה מגילה אומר בפירוש כי העבדות היא אסורה בהחלט וכי בן-אדם אינו יכול להיות בשום פנים ואופן עבד. אך על אף זה ראיתי בעיני נשים וגברים מוצגים למכירה פומבית."

הסופר ממשיך בתיאור שוקי העבדים, שורות הגברים והנשים העומדים, כסוחר מונה את מעלר תיהם. בחורה שווה 20 עד 30 ריאל (5 ריאל = 1 לירה מצרית) וגבר בארבעה או שלושה ריאלים. כוחרי העבדים נוהגים להתקיף שיירות נוסעים העוברים רות את רבע אל-חאלי, מדבר חול המפריד בין סעודיה ואיזור האוקיינוס ההודי. את השבויים הם מעבירים לשוקי העבדים בעדי, תימן וסעודיה.

עם שובו לערן נפגש הסופר עם גובל, מנהל שרות המודיעין בממשלת ערן וביקש ממנו הסבר. גובל השיב שיבוא העבדים אסור והממשלה הבריטית משתדלת במיטב יכולתה למנוע זאת. הוא הודה כי אמנם ישנם עבדים בארמון הסולטאן וכי למשפח חות הנכבדות עבדים שעברו אליהן בירושה והן ממשיכות לנצלם בעבודות חקלאיות ולמטרות אחרות. אולם כל עבד הפונה לקצין בריטי בבקשת מקלט מקבל מיד את חרותו.

"לא כל העבדים מנוצלים בצורה מחפירה", נחם אותו הפקיד האנגלי, "אצל סולטאן מוכלא, למשל, ישנם עבדים המשמשים כחיילים או גובי מסים."

האמצעי היחיד שבו נוקטים הבריטים למלחמה בסחר העבדים הן יחידות סויר באזור המסוכן. מלבד זה, נושא כל קצין בתחנות הגבולות תעודות שחורר עבדים המכריות: "תעודת משמלת מושבת ערן זו מאשרת כי פלוני שהוא עבד בו עבדים, חפשי מעתה הודות להתערבות שלטוננו הוד מלכותו ולו זכויות שאר התושבים במדינה ואין לאיש כל זכות עליו."

אולם הסולטאנים אינם בקיאים בשפה האנגלית ולא מכירים בתעודה זו. שלטונות הוד מלכותו אינם מעינים להתערב בעניניהם, כי שמירת השפעתם באזור חשובה, בעיניהם. מעסיף 4 של מגילת זכויות האדם של או"ם.

"ואחרי זה שיבואו ויספרו לנו על המעלות הרבות והסיזמה שהאנגלים מביאים לחלקי תבל בלתי נאורים אלה. אם אינם מוכנים להבטיח כי בני אדם יהיו חופשיים תחת שלטונם, מדוע נהיה זקוקים להם? הרי גם לבדנו (הערבים) ידענו לקיים ולשמור על משטר של אדונים ועבדים."

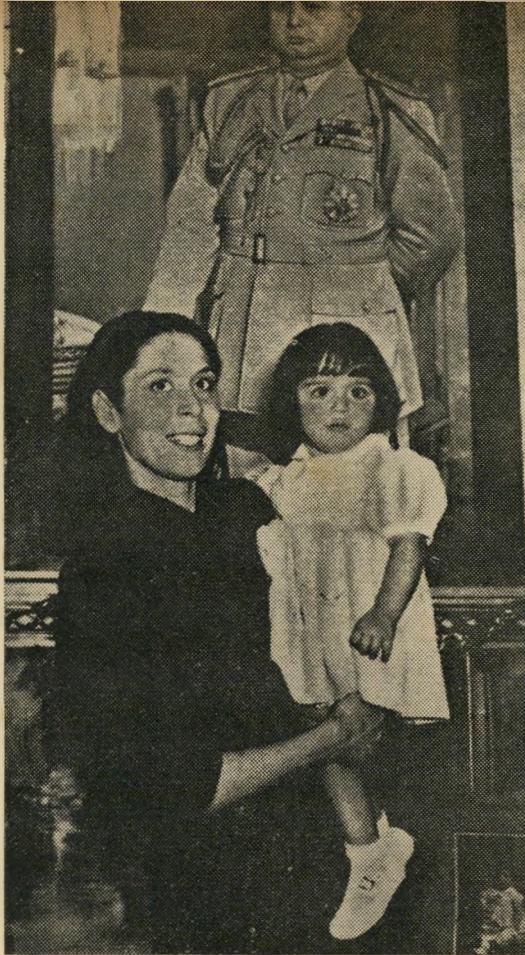
תעמונה

כל יום בשר

העיתון הדמשקאי אל-נסר פרסם לפני שבועות מספר את קורותיו של צעיר יהודי אשר "פונה על-ידי תעמונה הכוב הציונית לעלות לישראל."

אין זבת חלב, דבש ולכבוד, לפני כמה ימים נמלט יהודי צעיר, יוצא צרפת, מישראל לסוריה. לפני שיצא את צרפת הלעיטו אותו בסיפורים על ארץ זבת חלב ודבש. אך כשהגיע לישראל גילה את האמת המרה: במקום סעע ואושר — אבטלה, מתסור ורעב. כיוון שלא רצה לסבול מתנאי חיים איומים אלה, החליט להסתכן, התגנב לסוריה, נתפש וביקש להחזירו לצרפת.

ממקום מעצרו בסוריה שיגר מכתב לקרוביו, בו היאר את מצב העניינים בישראל.

נוראנה אל-זועים וכתה חוסניה • אפילו המטאטא וקומקום הטה

מחיר כוונה טובה (להגן על העולה המאוכזב) משמיט אל-נסר את כל השמות שהוזכרו באתן מכתב, אך מוסר אותה, מלבד זאת, במלואו:

"אני מקווה כי קיבלתם את מכתבי האחרון ששלחתי פלשתינה. ציפתי לו את כרטיס האניה ששוב אינני זקוק לו. מכתבכם האחרון גרם לכך שעזבתי את פלשתינה ועברתי לסוריה. נתקבלתי בסבר פנים יפות. אני עדיין זוכר את פגישתנו האחרונה כאשר (...) ניסו לעוץ לי, שעה שאמא בכתה וסבי ואבא שידלוני לא לנסוע. אולם תמיד הייתי צעיר חסר אחריות. אני מקווה שבעתיד אדע יותר טוב. כי כאשר אדם סובל הוא לימד לחיות נכונה. מתי אראכם בשנית? רק האלוהים יודע את התשובה. מעולם לא הייתי בכלא אך גורלי הביא אותי ליהודים המתועבים ולהכרה עם סריגי הסוהר. כאשר אחזור לפריס, אפרסם בעיתונים שיהודים אינם צריכים לעלות לפלשתינה, כי שם כולם מלוכלכים. אני מאד מתגעגע לילד (...) כעת אני בכלא ואינני יודע כמה זמן אשאר בו. אולם אני שבע רצון, אני אוכל בשר כל יום, דבר שאינו לאיש בישראל. משך שמונת החודשים שהייתי בישראל, איבדתי 15 ק"ג ממשקלי והתרגלתי לא להיות בררן, לכן אוכל אני כעת כל שמגשים לי.

מה שלום (...) ושלום (...) ? אני מאחל להם הצלחה בלימודיהם וכאשר אחזור לפריס לא אתן לה לעבור. אני גומר עכשיו, ושולח לכם הרבה נשיקות." נשיקות.

סיכומו של העתון: אם יקיימו העברים את המצור לתקופה קצרה בלבד, יברחו כל תושבי ישראל לארץ צות מוצאם, כעכברים העוזבים אניה טובעת.

• ליד ציור המראה את קולונל חוסני אל-זועים, שבועיים לפני הרצח.

השפעת קרני השמש

רפואה

